

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginvaltuusto, § 92, 12.06.2023

Kaupunginhallitus, § 116, 20.03.2023

Tarkastuslautakunta, § 41, 18.04.2023

Tarkastuslautakunta, § 65, 30.05.2023

§ 92

Tampereen kaupungin vuoden 2022 tilinpäätös, tilintarkastuskertomus ja vastuuvapauden myöntäminen

TRE:7257/02.02.02/2022

Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023, § 92

Valmistelija / lisätiedot:

Jukka Männikkö, Reija Linnamaa, Erja Viitala

Valmistelijan yhteystiedot

Talousjohtaja Jukka Männikkö, puh. 050 576 7539, strategiajohtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610, etunimi.sukunimi@tampere.fi ja kaupunginreviisori Erja Viitala, puh. 050 552 6290, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Vt. lakiasiainjohtaja Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginhallituksen päätösehdotus valtuustolle:

Esitetyt talousarvion menojen ylitykset, tuloksen alitukset ja investointimäärärahojen ylitykset hyväksytään.

Kaupungin tilikauden tulos muodostui 17 825 522,21 euroa ylijäämäiseksi. Tilikauden tulosta käsitellään siten, että aiemmin tehdyistä investointivaroista syntynyttä poistoeroa tuloutetaan 1 708 369,92 euroa, Vahinkorahastosta tuloutetaan 561 396,86 euroa toteutuneiden menojen katteeksi ja että tilikauden ylijäämä 20 095 288,99 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämä -erään.

Selvitystä talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella ei tarvita, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminnan päättyminen 31.12.2022 merkitään tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan päätösehdotus valtuustolle:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kaupungin vuoden 2022 tilinpäätös hyväksytään.

Tarkastuslautakunta saattaa tilintarkastuskertomuksen valtuustolle tiedoksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto myöntää vastuuvapauden toimielinten jäsenille ja tehtävälajien johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.- 31.12.2022 lukuun ottamatta liikunta- ja nuorisajohtajaa, sivistyspalveluiden palvelualueen johtajaa ja sivistys- ja kulttuurilautakuntaa (toimikausi päättyy 31.5.2023).

Vastuuvapauden myöntäminen saatetaan uudestaan valtuuston käsittelyyn viimeistään vuoden 2023 tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä, mikäli valtuusto ei myönnä kaikille tilivelvollisille vastuuvapautta.

Esteellisyys

Matti Helimo, Anni Molari, Antti Hiitti, Ida Leino, Sofia Julin, Tommi Evilä, Ulla-Leena Alppi ja Vilma Järvisalo ilmoittivat olevansa esteellisiä ja poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. (Kuntalaki § 97)

Tiedoksi

Konsernihallinto, palvelualueet ja liikelaitokset, Jukka Männikkö, Reija Linnamaa, Nina Mustikkamäki, Hanna Jääskeläinen, Heini Ruski, Erja Viitala

Liitteet

- 1 Tampereen kaupungin tilinpäätös 2022, kirja
  - 2 Tampereen kaupungin tilinpäätös 2022, esitysmateriaali
  - 3 Kh 22.5.2023 Tilintarkastuspöytäkirja 2022, julkinen, salainen osa poistettu
  - 4 Tampereen kaupunki tilintarkastuskertomus 2022
  - 5 Kh 22.5.2023 Annetun selityksen liite Valtiontukisääntelyn ottaminen huomioon Tampereen kaupungin avustustoiminnassa
  - 6 Kh 22.5.2023 Annetun selityksen liite Valtiontukisääntelyn muotovaatimukset päätöksissä
  - 7 Kh 22.5.2023 Selitys tarkastuslautakunnalle, sivistys- ja kulttuurilautakunta, Paavola, Savisaari 12.5.2023
  - 8 Kh 22.5.2023 Selityksen pyytäminen muistutuksen johdosta, tarkastuslautakunta 20.4.2023
-

Kaupunginhallitus, 20.03.2023, § 116

Valmistelijat / lisätiedot:
Jukka Männikkö, Reija Linnamaa

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kaupungin vuoden 2022 tilinpäätös allekirjoitetaan ja jätetään tilintarkastajien tarkastettavaksi.

Konsernihallinto oikeutetaan tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia tarkistuksia ja korjauksia.

Tilinpäätös saatetaan tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Esitetyt talousarvion menojen ylitykset, tuloksen alitukset ja investointimäärärahojen ylitykset hyväksytään.

Kaupungin tilikauden tulos muodostui 17 825 522,21 euroa ylijäämäiseksi. Tilikauden tulosta käsitellään siten, että aiemmin tehdyistä investointivaruksista syntynyttä poistoeroa tuloutetaan 1 708 369,92 euroa, Vahinkorahastosta tuloutetaan 561 396,86 euroa toteutuneiden menojen katteeksi ja että tilikauden ylijäämä 20 095 288,99 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämä -erään.

Selvitystä talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella ei tarvita, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminnan päättyminen 31.12.2022 merkitään tiedoksi.

Perustelut

Tampereen kaupungin talous säilyi kolmatta vuotta peräkkäin vakaana ja ylijäämäisenä. Tulos tosin heikkeni edellisen vuoden ennätysellisestä tuloksesta, mutta ilman kertaluonteisten suurten myyntivoittojen laskua tulos olisi ollut vuoden 2021 tasolla. Kunnallisverotulojen ja yhteisöverotulojen tilitykset kehittyivät erittäin positiivisesti. Kun lisäksi toimintamenojen kasvu oli kokonaisuudessaan maltillista, niin tilikauden tuloksesta tuli hyvin tasapainoinen.

Tilinpäätöksen vuosikate oli 142,3 milj. euroa, joka kattoi suunnitelmapoistoista 114 prosenttia. Tilikauden tulos oli 17,8 milj. euroa, mikä oli 11,1 milj. euroa muutettua talousarviota ja 44,4 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Tulos toteutui pitkälti sen mukaisena, mitä vuoden aikana talousraportoinneissa ennustettiin.

Toimintamenot kasvoivat 4,3 prosenttia ja nettomenot kasvoivat 9,6 prosenttia. Nettomenojen kasvua selittää erityisesti pysyvien vastaavien myyntivoittojen aleneminen vuoden 2021 poikkeuksellisen korkeasta tasosta 54,5 milj. eurolla. Nettomenojen vertailukelpoinen kasvu ilman myyntivoittoja oli 5,2 prosenttia. Asukaskohtaiset käyttökustannukset kasvoivat 2,2 prosenttia

Verotuloja tilitettiin 74,8 milj. euroa eli 6,7 prosenttia vuotta 2021 enemmän. Kunnallisverotulojen 6,4 prosentin kasvu oli 1,3 prosenttiyksikköä koko maan keskimääräistä kasvua parempi. Kunnallisverotulojen vahvan kasvun taustalla oli sekä työllisten määrän

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

kasvu että työttömyysasteen lasku. Yhteisöveroja kertyi 8,9 prosenttia edellisvuotta enemmän, vaikka valtio pienensi kuntaryhmän yhteisöverosuutta kahdesta edellisestä vuodesta 10 prosenttiyksiköllä.

Nettoinvestoinnit olivat 232,5 milj. euroa, missä oli kasvua 4,8 milj. euroa vuodesta 2021. Nettoinvestoinnit alittuivat muutetusta talousarviosta 56,9 milj. eurolla. Rahalaitoksilta nostetut pitkäaikaiset velat lyhenivät vuoden aikana yli 25 milj. eurolla. Lyhytaikainen konsernitilivelka tytäryhtiöille kasvoi noin 60 milj. eurolla. Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi 69 eurolla ja asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 3 718 euroa.

Palkallisten henkilötyövuosien määrä vuonna 2022 oli 13 206 henkilötyövuotta, josta palkkatuetun henkilöstön osuus oli 180 henkilötyövuotta. Henkilötyövuodet alittivat muutetun talousarvion 641:llä. Kaupungin henkilötyövuosien määrä kasvoi edellisvuoteen nähden 251 henkilötyövuodella (1,9 %). Kasvu aiheutui pääasiassa lisääntyneestä palvelutarpeesta sekä sairauspoissaolojen ja sijaistarpeen kasvusta. Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion 18,0 milj. eurolla.

Vuoden 2022 lopussa Tampereen konsernitilinpäätökseen kuului yhteensä 92 konserniyhteisöä, joista 12 ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Konsernin 114,2 milj. euron tilikauden tulos oli jälleen erittäin hyvä. Konsernin investointimenot olivat 550,1 milj. euroa ja investointimenot kasvoivat 29,5 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Konsernin investointien tulo-rahoitusprosentti oli 71. Konsernin 9 133 euron asukaskohtainen lainamäärä väheni 210 eurolla vuodesta 2021. Konsernin korollinen vieras pääoma pieneni 7,1 milj. eurolla.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen 28 §:n mukaan kuntayhtymän purkamisesta päättävät jäsenkuntien valtuustot. Koska hyvinvointialueiden perustaminen on perustunut sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimen uudistusta koskevaan lainsäädäntöön, ei kuntien tarvitse erikseen päättää kuntayhtymän purkamisesta.

Talousarvion toteutuminen

Tilinpäätöksen talousarvion toteumaosa sisältää laskelmaosan, strategiaosan, palvelualueiden, kehitysohjelmien, konsernihallinnon ja taseyksiköiden talousarvion toteumavertailun sekä konsernin tytäryhteisöjen tavoitteiden toteuman. Talousarvion toteumavertailuissa on esitetty valtuuston talousarviossa hyväksymän sitovuustason mukaisten määrärahojen, tuloarvioiden, investointien ja toiminnan tavoitteiden toteumat ja niiden olennaiset poikkeamat talousarvioon perusteluineen.

Toimintayksiköiden talous toteutui pääsääntöisesti muutetun talousarvion mukaisena tai hieman muutettua talousarviota parempana. Merkittävimmät poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden olivat elinvoima- ja osaamislautakunnan 9,5 milj. euron sekä konsernihallinnon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

ICT-kehittämisen 4,7 milj. euron talousarviota paremmat toteumat. Sosiaali- ja terveyslautakunnan nettomenot alittuivat 2,2 milj. eurolla muutetusta talousarviosta ja sosiaali- ja terveyslautakunnan nettomenot kasvoivat 5,4 prosentilla vuodesta 2021. Sosiaali- ja terveyslautakunnan asukaskohtaiset nettokustannukset kasvoivat 3,2 prosenttia. Kaikki valtuustoon nähden sitovien erien talousarviopoikkeamat on esitetty toimintakertomuksen kohdassa Olennaiset poikkeamat talousarvioon.

Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Vuosi 2022 oli Tampereen strategian Tekemisen kaupunki ensimmäinen toteutusvuosi. Kaupunginvaltuusto asetti vuoden 2022 talousarviossa strategian pohjalta yhteensä 10 koko kaupunkia koskevaa toiminnan tavoitetta ja palvelualueille yhteensä 36 tavoitetta. Pirkanmaan pelastuslaitokselle ja liikelaitoksille asetettiin yhteensä 11 tavoitetta. Tytär-yhteisöille asetettiin 52 tavoitetta, jotka tuovat esiin pääomistajan tahdon.

Talousarvion toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan. Talousarviossa tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille. Toiminnan tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia, pois lukien tytär-yhteisöille asetetut tavoitteet.

Suoraan strategiasta johdetuista 46 toiminnan tavoitteesta 25 toteutui ja 8 toteutui osittain. Tavoitteista 10 jäi toteutumatta ja 3 tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Liikelaitosten ja Pirkanmaan pelastuslaitoksen 11 toiminnan tavoitteesta 7 toteutui, 1 toteutui osittain ja 3 tavoitetta jäi toteutumatta. Tytär-yhteisöjen 52 toiminnan tavoitteesta 36 toteutui, 4 toteutui osittain ja 12 jäi toteutumatta.

Tamperelaisten hyvinvointia ja hyvinvointialueelle siirtyneitä ennaltaehkäiseviä palveluja koskevat tavoitteet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Vuonna 2022 ikäihmisistä lähes 92 prosenttia asui kotona, kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna ja lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä oli alle tavoitteelle asetetun 5,7 prosentin raja-arvon. Vuodenvaihteessa tapahtunut sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen luovutus hyvinvointialueelle toteutui kaupungin näkökulmasta suunnitelman mukaisesti ja näin ollen palvelujen jatkuvuus turvattiin ja asiakas- ja potilastietojärjestelmät ovat pääsääntöisesti toimineet hyvin.

Työllisyystilanne kehittyi vuoden 2022 aikana positiiviseen suuntaan. Tampereen työttömyysaste oli vuoden alussa 11,4 prosenttia ja kevään aikana se alitti kymmenen prosentin rajan. Loka-marraskuussa lähestyttiin jo yhdeksää prosenttia (9,2 %). Joulukuussa työttömyysaste kasvoi hieman kausimaiseen tapaan. Työllisyyskokeilussa onnistuttiin tavoitteissa. Työttömien asiakkaiden määrä kokeilussa vähentyi 7,4 prosentilla joulukuusta 2021. Myös nuorten työttömyysaste laski Tampereella vuoden aikana 1,7 prosenttiyksikköä, kun viidessä muussa suuressa kaupungissa lasku oli keskimäärin 1,3 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten laaja työttömyysaste kasvoi sen sijaan 2,8

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

prosenttiyksikköä. Tätä selitti osin tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten työnhakija-asiakkaiden tulo.

Lasten ja nuorten hyvinvointia on nostettu tällä valtuustokaudella erityisesti esiin. Vuonna 2022 tehdyn selvityksen mukaan Tampereen perusopetuksen kaikista oppilaista koki olonsa hyväksi koulussa 88,9 prosenttia, mikä ylitti selkeästi tavoitteeksi asetetun 70 prosentin. Sitä vastoin tavoite ammatillisten perustutkinto-opiskelijoiden negatiivisista eroamisista jäi toteutumatta. Myöskään ammatillisista perustutkinnoista ei valmistunut kunnianhimoiseksi tavoitteeksi asetettua 2 700 opiskelijaa.

Tampereen kansainvälisyyden edistämiseen liittyvät tavoitteet etenivät vuoden aikana suotuisasti. Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärät kasvoivat Tampereen ammattikorkeakoulussa noin 37 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja Tampereen yliopiston osalta kasvua oli maisteriohjelmassa yhdeksän prosenttia ja kandiohjelmassa 151 prosenttia. Tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden ensimmäisten oleskelulupien määrä kasvoi 23,5 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Tavoitteiden toteutuminen kertoo Tampereen kansainvälisen vetovoiman vahvistumisesta, mutta taustalla on oletettavasti myös koronapandemian aikana syntynyttä patoumaa, joka on nyt toteutunut.

Kaupunkiympäristön kehittämiseen liittyvät tavoitteet toteutuivat osittain. MAL 4 -sopimuksen mukainen asuntotuotantotavoite toteutui. Tavoite 110 pientalon rakentamisen mahdollistamisesta ei toteutunut vuoden 2022 osalta, mutta ennuste on, että tavoite toteutuu asemakaavoitusohjelman 2022-2026 aikana tarkasteltuna. Yhtiömuotoisen asumisen tontteihin liittyvä tavoite jäi toteutumatta erinäisten kaavojen valmisteluihin liittyvien viivästysten takia. Joukkoliikenteen matkustajamäärä on ylittänyt koronapandemiaa edeltävät määrät. Ilahduttavaa on, että matkustajamäärien noustessa myös asiakaskokemus on noussut erittäin hyvälle tasolle. Suosittehalukkuusluku (NPS) on bussien osalta hyvällä ja ratikan osalta erittäin hyvällä tasolla.

Koko kaupunkia koskevat, organisaation toimintakykyyn liittyvät tavoitteet etenivät lähes suunnitellusti. Muun muassa tavoitteet esihenkilötyön ja henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseen toteutuivat. Työntekijäkokemuskyselyn tulokset parantuivat osittain edelliseen vuoteen verrattuna. Kyselyn QWL eli työelämän laatuindeksi parantui, mutta työnantajan suosittelemaa kuvaava eNPS-luku heikkeni hiukan. Kokonaisuudessaan molemmat tulokset ovat Tampereella kuitenkin suhteellisen hyvällä tasolla. Digitalisaation osalta vuonna 2022 tavoitteena oli, että verkkoasiointi on mahdollista 30 prosentissa kaupungin palveluja. Prosenttiosuus jäi 24:ään. Sosiaali- ja terveystieteiden siirtyminen hyvinvointialueelle vaikuttaa palveluiden prosenttiosuuden mittarointiin jatkossa. Tämä muutos tullaan huomioimaan osana Tampereen strategian Tekemisen kaupunki päivitystä kevään 2023 aikana.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Liikelaitosten ja Pirkanmaan pelastuslaitoksen tavoitteet saavutettiin pääosin suunnitellusti.

Lautakuntien ja konsernihallinnon vuosisuunnitelmissa määritellään talousarviossa asetettuja tavoitteita toteuttavia toimenpiteitä, joista raportoidaan lautakunnille kolmannesvuosittain. Vuoden 2022 osalta lautakuntien vuosisuunnitelman toteutumisesta on raportoitu kullekin lautakunnalle elokuun lopun ja vuoden lopun tilanteesta. Huhtikuun lopun tilanteesta ei raportoitu, sillä vuosisuunnitelmat valmistuivat poikkeuksellisesti uuden strategian hyväksymisen jälkeen helmikuussa 2022. Konsernihallinnon taloutta on raportoitu toiminnan ja talouden katsauksissa sekä tilinpäätöksessä. Vuosisuunnitelman 2022 toimenpiteistä on raportoitu ylimmän johdon tavoite- ja kehityskeskusteluissa.

Tiedoksi

Konsernihallinto, palvelualueet ja liikelaitokset, Jukka Männikkö, Reija Linnamaa, Nina Mustikkamäki, Hanna Jääskeläinen, Heini Ruski, Erja Viitala

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden talousjohtaja Jukka Männikölle, strategiajohtaja Reija Linnamaalle, johtaja Mikko Nurmiselle, johtaja Teppo Rantaselle sekä liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Brigita Krasniqi ja Johanna Loukaskorpi saapuivat kokoukseen keskustelun aikana.

Liitteet

- 1 Tampereen kaupungin tilinpäätös 2022, esitysmateriaali
  - 2 Tampereen kaupungin tilinpäätös 2022, kirja
-

Tarkastuslautakunta, 18.04.2023, § 41

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

Esittelijä: Erja Viitala, Kaupunginrevisori

Päätösehdotus oli

Päätösesitys tehdään kokouksessa.

Tampereen kaupungin tilintarkastaja on tarkastanut vuoden 2022 tilinpäätöksen sekä esittänyt 18.4.2023 päivätysssä tilintarkastuskertomuksessaan, että tilinpäätös voidaan hyväksyä.

Esitetään kaupunginvaltuustolle päätettäväksi:

Tampereen kaupungin vuoden 2022 tilinpäätös hyväksytään.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Perustelut

Tilintarkastaja on tarkastanut vuoden 2022 tilinpäätöksen.
Tilintarkastuskertomus luovutetaan tarkastuslautakunnalle kokouksessa.

Liitteet

1 Tilinpäätös 2022 kv

Tarkastuslautakunta, 30.05.2023, § 65

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Erja Viitala, Kaupunginreviisori

Päätösehdotus oli

Tarkastuslautakunta saattaa tilintarkastuskertomuksen valtuustolle tiedoksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto myöntää vastuuvapauden toimielinten jäsenille ja tehtävälueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.- 31.12.2022 lukuun ottamatta liikunta- ja nuorisajohtajaa, sivistyspalveluiden palvelualueen johtajaa ja sivistys- ja kulttuurilautakuntaa (toimikausi päättyy 31.5.2023).

Vastuuvapauden myöntäminen saatetaan uudestaan valtuuston käsittelyyn viimeistään vuoden 2023 tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä, mikäli valtuusto ei myönnä kaikille tilivelvollisille vastuuvapautta.

Perustelut

Tilintarkastaja esitti vuoden 2022 tilintarkastuskertomuksessaan kaksi muistutusta. Liikuntapalveluiden toimivaltuuksien ylittämisen vuoksi tilintarkastaja ei puolla vastuuvapautta liikunta- ja nuorisajohtajalle. Liikuntapalveluiden sisäisen valvonnan järjestämisen ja toimeenpanon valvonnan laiminlyöntien vuoksi tilintarkastaja ei puolla vastuuvapautta liikunta- ja nuorisajohtajalle, sivistyspalveluiden palvelualueen johtajalle, eikä sivistys- ja kulttuurilautakunnalle. Muille tilivelvollisille esitetään vastuuvapauden myöntämistä.

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tarkastuslautakunta on pyytänyt ja saanut selityksen liikunta- ja nuorisajohtajalta, sivistyspalveluiden palvelualueen johtajalta ja sivistys- ja kulttuurilautakunnalta. Lisäksi kaupunginhallitus on antanut asiasta lausunnon.

Tilintarkastajan muistutus: toimivaltuuksien ylittäminen

Tilintarkastaja kirjoittaa tilintarkastuspöytäkirjassa seuraavaa: "Kaupunginvaltuuston vahvistama hallintosääntö sisältää säännökset päätöksentekovallasta ja sen delegoinnista. Tilintarkastuskertomuksessa muistutuksena esitämme, että liikunta- ja nuorisajohtaja on ylittänyt toimivaltansa myöntäessään kaupungin henkilöstölle, luottamushenkilöille ja ulkopuolisille henkilöille liikuntapalveluiden

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

vapaakortteja ajanjaksolle 1.12.2021-31.5.2025. Vapaakorteista ei ole tehty viranhaltijapäätöstä, eikä näin ollen ole dokumentoitu perusteita vapaakorteille.

Kaupunginhallituksen hyväksymä Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta -dokumentin (25.11.2019, § 501) mukaan kaupunkikonsernin henkilöstöön kuuluva tai luottamushenkilö ei saa antaa, hyväksyä tai vastaanottaa minkäänlaista epätavallista etuutta, vaan kaikki tällaiset tarjoukset on ilmoitettava kunkin yksikön johdolle tai sisäiseen tarkastukseen. Myönnettyjen vapaakorttien osalta ei ole huolehdittu mahdollisista veroihin liittyvistä seuraamuksista. Liikuntapalveluiden myöntämät vapaakortit on lakkautettu helmikuussa 2023.”

Tilintarkastajan muistutus: sisäinen valvonta

Tilintarkastaja kirjoittaa tilintarkastuspöytäkirjassa seuraavaa: ”Kaupungin liikuntapalveluiden sisäisessä valvonnassa on havaittu merkittäviä ja pitkään jatkuneita puutteita. Tilintarkastuskertomuksessa emme puolla liikuntapalveluiden sisäisen valvonnan järjestämisen ja toimeenpanon valvonnan laiminlyöntien vuoksi vastuuvapautta liikunta- ja nuorisajohtajalle, sivistyspalveluiden palvelualueen johtajalle, emmekä sivistys- ja kulttuurilautakunnalle.” (Tässä tarkoitetaan 31.5.2023 asti toimivaa sivistys- ja kulttuurilautakuntaa.)

Tilintarkastuspöytäkirjassa todetaan myös seuraavaa: ”Muistutuksena tilintarkastuskertomuksessa tilintarkastaja toteaa, että liikuntapalveluissa sisäisen valvonnan järjestämisessä sekä esimiesvalvonnassa on ollut merkittäviä puutteita hankintojen valvonnassa, sopimusten ajantasaisuuden seurannassa, osakeyhtiöille myönnettyjen projektiavustusten sekä liikuntapalveluiden vapaakorttien myöntämisen valvonnassa. Liikuntapalveluissa on havaittu säännösten vastaista toimintaa muun muassa hankintojen kilpailutuksia on laiminlyöty, osa sopimuksista ei täytä voimassa olevaa lainsäädäntöä ja projektiavustuksia on myönnetty osakeyhtiöille ilman asianmukaisia perusteita. Yhdestä jäähallista liikuntapalveluiden yksittäiset työntekijät ovat myyneet hallivuoroja eikä niistä ole tilitetty rahoja kaupungille.”

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain mukaan valtuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa hyvästä hallinto- ja johtamistavasta sekä huolehtii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Hallintosäännön mukaan lautakunnat ja johtokunnat vastaavat tehtäväalueensa hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutumisesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Konsernijohtaja, palvelualueiden johtajat, liikelaitosten johtajat ja johtavat viranhaltijat vastaavat hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutumisesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta tehtäväalueillaan. He ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Palveluyksiköiden päälliköt vastaavat yksikön hallinto- ja johtamistapaan, toimintaan ja talouteen liittyvien riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Liikunta- ja nuorisajohtajan selitys toimivaltuuksien ylittämisestä

Liikunta- ja nuorisajohtajan mukaan hänellä ei ole ollut tietoa siitä, että hän on ylittänyt toimivaltansa myöntäessään vapaakortteja. Myöntäminen on tapahtunut vanhan käytännön mukaisesti kuten aikaisempina vuosikymmeninä ilman mitään tahallisuutta. Inhimillisen unohduksen vuoksi asiasta ei ole tehty viranhaltijapäätöstä. Jälkikäteen ajateltuna vanhat toimintatavat ohjasivat liikaa vapaakorttien myöntämistä ja on tehty selkeä arviointivirhe vapaakortteja myönnettäessä huomioiden yhdenvertaisuus ja verotusasiat.

Liikunta- ja nuorisajohtajan selitys liikunta- ja nuorisopalvelujen sisäisen valvonnan järjestämisestä hankintojen valvonnassa, sopimusten ajantasaisuuden seurannassa, osakeyhtiöille myönnettyjen projektiavustusten sekä liikuntapalveluiden vapaakorttien myöntämisen valvonnassa

Liikunta- ja nuorisajohtajan mukaan liikuntapalvelujen sisäinen valvonta noudattaa kaupungin normaalia käytäntöä. Palveluista ja hankinnoista käydään kuukausittaisien talousraporttien yhteydessä keskustelu raporttien poikkeavuuksista. Viime vuosien aikana talousraporttien yhteydessä on kiinnitetty erityisesti huomiota ylitöihin, vaatehankintoihin, muihin hankintoihin ja mistä niitä on hankittu. Näistä asioista on myös huomautettu esihenkilöille toistuvasti.

Liikunta- ja nuorisajohtajan mukaan hankinnat tehdään pääosin puitesopimuskumppaneilta. Hankintoja tehdään myös tarvittaessa ostopaikoista, joita ei ole puitesopimuksissa. Ostotilaukseen tulisi kuitenkin aina merkitä syy, miksi ei ole hankittu puitesopimuskumppanilta. Tässä toiminnassa on ollut huomattavia vajavaisuuksia. Asiasta on huomautettu useaan otteeseen ja vaadittu tarkkuutta tilauksiin.

Sopimusten ajantasaisuuden seurannasta liikunta- ja nuorisajohtaja toteaa, että sopimusten ajantasaisuuden suhteen ei ole kiinnitetty riittävästi huomioita toistaiseksi voimassa oleviin sopimuksiin ja sopimusten valvonta on ollut heikkoa. Heikko sopimusosaaminen ja sopimusten valvontaosaaminen johtuvat pitkälti vanhoista toimintatavoista.

Osakeyhtiöille myönnettyjen avustusten valvonnasta liikunta- ja nuorisajohtaja toteaa mm., että osakeyhtiömuotoisille urheiluseuroille myönnettyjen projektiavustusten viranhaltijapäätökset menevät tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

sivistysjohtajalle ja lautakunnalle automaattisesti, ja lautakunnalla on mahdollisuus käyttää viranhaltijapäätöksiin otto-oikeutta. Valmistelijoiden tietämys ja osaaminen osakeyhtiöiden tukemisesta ei ole ollut riittävällä tasolla huomioiden de minimis- ja valtioneukisääntelyä ja muotovaatimuksia.

Vapaakorttien myöntämisestä liikunta- ja nuorisajohtaja toteaa, että vapaakorttien osalta liikuntapalvelujen sisäinen valvonta on ollut vajavaista johtuen pitkästä perinteestä ja toimintatavoista.

Sivistyspalvelujen palvelualueen johtajan selitys liikuntapalvelujen sisäisestä valvonnasta

Sivistyspalvelujen palvelualueen johtaja toteaa, että hänen alaisten palvelujohtajien viranhaltijapäätökset (sopimukset, hankinnat, avustukset) tulevat jakeluna hänen tietoonsa. Esittelyn kautta asiat tulevat sivistys- ja kulttuurilautakunnan tietoon ja lautakunta päättää otto-oikeuden käyttämisestä.

Tamperelaisten urheiluseurojen omistamien jäähalliyhtiöiden kanssa tehdyistä sopimuksista palvelualueen johtaja on ollut tietoinen. Sopimuksia koskevat päätökset on tehty aikana, jolloin hän on ollut eri tehtävässä, joten hän ei ole ollut tietoinen sopimusten sisällöstä tai voinut arvioida niiden lainmukaisuutta.

Liikunnan projektiavustusten myöntämistä koskevissa päätöksissä toiminnan lainmukaisuuden valvonta on ollut osin puutteellista. Vapaakorttien myöntämistä koskevia viranhaltijapäätöksiä on tehty viimeksi vuonna 2014, jolloin asiaa koskevaa toimintaa johti toinen henkilö.

Yhteenvetona sivistyspalvelujen palvelualuejohtaja tuo esiin useita keinoja valvoa säännöllisesti vastuullaan olevaa toimintaa. Valvonta em. keinojen kautta on näkemysensä mukaan melko kattavaa ja sinänsä riittävää, mutta esille tulleet puutteet osoittavat kuitenkin, että valvontaa on tehostettava.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan selitys liikuntapalvelujen sisäisestä valvonnasta

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan mukaan sen valvontakeinot rajoittuvat esittelyn kautta lautakunnan tietoon tuleviin päätöksiin ja asioihin. Viranhaltijapäätökset tulevat säännöllisesti kokousten asialistalla lautakunnan tietoon, ja lautakunta voi halutessaan käyttää päätöksiin otto-oikeuttaan.

Selityksen mukaan lautakunta on ollut tietoinen, että projektiavustusta on myönnetty myös osakeyhtiömuotoisille toimijoille ja se on saanut tiedoksi viranhaltijapäätökset projektiavustuksista. Lautakunta on myös ollut tietoinen yleisellä tasolla suunnitelluista hankinnoista. Kaikki liikunta- ja nuorisajohtajan viranhaltijapäätökset menevät lautakunnalle tiedoksi ja ne koskevat isoja hankintoja, sopimuksia ja projektiavustuksia.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Lautakunnan jäsenille on annettu mahdollisuus liikuntapalvelujen vapaakortin käyttöön. Muiden kysymysten osalta lautakunta on saanut kirjalliset selvitykset liikunta- ja nuorisajohtaja ja sivistyspalvelujen palvelualueen johtajalta ja lautakunta viittaa heidän vastauksiinsa.

Kaupunginhallituksen lausunto

Kaupunginhallituksen lausunnossa tuodaan esiin työntekijän, virkamiehen ja luottamushenkilön korvausvastuut. Kaupunginhallitus toteaa, että tilintarkastajan käsityksen mukaan virhe tai vahinko on enemmän kuin lievä. Tällaisessa tilanteessa vahingonkorvauksen vaatiminen olisi periaatteessa mahdollista. Lisäksi todetaan, että Hakametsän jäävuorojen ja omaan käyttöön tehtyjen epäiltyjen ostojen osalta asia on saatettu helmikuussa 2023 poliisille tutkintaan. On mahdollista, että asiassa on tarve muilta osin vielä lisätutkintaan ja muihin selvityksiin. Täydellistä tilannekuvaa tutkimusten keskeneräisyyden vuoksi ei ole nyt tällä hetkellä. Asiassa on syytä odottaa vireillä olevan tai mahdollisesti vireille vielä saatettavan poliisitutkinnan päättymistä ja mahdollista syyttäjän syyteharkintaa ennen kuin vastuuvapauksia myönnetään edes osittain.

Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää käsityksensä, että tilivelvollisille ei tässä vaiheessa tule myöntää vastuuvapautta. Vastuuvapauden myöntäminen estäisi mahdollisten vahingonkorvauskanteiden nostamisen.

Tarkastuslautakunnan valmistelu

Tarkastuslautakunta on muistutuksen johdosta pyytänyt asianosaisilta selitykset ja kaupunginhallitukselta lausunnon. Tarkastuslautakunnalle toimitetuissa selityksissä todetaan pääosin, että liikuntapalvelujen toiminnassa ja sen valvonnassa on ollut tietämättömyyttä, osaamattomuutta, vanhoja toimintatapoja ja valvonnan puutetta. Tilintarkastajan esiin nostamia havaintoja ei kyseenalaisteta. Selityksissä on tuotu esiin näkemykset siitä, miksi toimivalta on ylitetty ja miksi sisäinen valvonta on ollut puutteellista.

Kaupunginhallitus esittää käsityksensä, että tilivelvollisille ei tässä vaiheessa tule myöntää vastuuvapautta, koska täydellistä tilannekuvaa tutkimusten keskeneräisyyden vuoksi ei ole nyt tällä hetkellä. Vastuuvapauden myöntäminen estäisi mahdollisten vahingonkorvauskanteiden nostamisen. Asiassa on syytä odottaa vireillä olevan tai mahdollisesti vielä vireille saatettavan poliisitutkinnan päättymistä ja mahdollista syyttäjän syyteharkintaa ennen kuin vastuuvapauksia myönnetään edes osittain.

Yhteenvedona tarkastuslautakunta toteaa, että saadut selitykset eivät olleet ristiriidassa tilintarkastajan havaintojen kanssa. Kaupunginhallituksen lausunnon mukaan asian tutkiminen on vielä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

---

kesken, joten vastuuvapautta ei tule tässä vaiheessa myöntää.
Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vastuuvapautta ei voida nyt myöntää tilintarkastuskertomuksessa esitetyille tilivelvollisille.

Liitteet

- 1 Kh 22.5.2023 Tilintarkastuspöytäkirja 2022, julkinen, salainen osa poistettu
- 2 Tampereen kaupunki tilintarkastuskertomus 2022
- 3 Kh 22.5.2023 Annetun selityksen liite Valtiontukisääntelyn ottaminen huomioon Tampereen kaupungin avustustoiminnassa
- 4 Kh 22.5.2023 Annetun selityksen liite Valtiontukisääntelyn muotovaatimukset päätöksissä
- 5 Kh 22.5.2023 Selitys tarkastuslautakunnalle, sivistys- ja kulttuurilautakunta, Paavola, Savisaari 12.5.2023
- 6 Kh 22.5.2023 Selityksen pyytäminen muistutuksen johdosta, tarkastuslautakunta 20.4.2023

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 20.6.2023 www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköisesti 21.6.2023.

Muutoksenhakuviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
21.06.2023

Karoliina Vehmaanperä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kunnallisvalitus

§92

Kunnallisvalitusohje

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätökseen saa muutosta hakea myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava
- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.